

مذاکره؛ روایت انتقام و پرستیز قدرت

کیومرث اشتریان

۱- اگر مذاکره‌کنندگان گروه خاصی را در داخل نمایندگی نکنند، احتمال موفقیت‌شان بیشتر است. اما اگر موفقیت آنان به حساب گروه یا جناح خاصی برود، احتمال کارشکنی‌ها فراوان است. بازی قدرت داخلی سایه سنگینی بر مذاکرات دارد. دلایلی که سبب شده است تا گام‌های تنش‌زدایی تاکنون لرززان بوده و به سرانجام نرسد گوناگون است: از یک سو بدعهدی آمریکا، لابی اسرائیل، تخریب فرصت از طرف کاسپیان قدرتمند تحریم، و از سوی دیگر، مسئولیت‌ناپذیری یکپارچه کل سیستم، پیش‌بینی‌های خودفریب، تحلیل‌های نادرست و نگرانی برخی گروه‌ها از جابه‌جایی قدرت در داخل. کسانی که اینک مسئولیت مذاکره را برعهده گرفته‌اند، نمایانگی مستقیم هیچ گروهی را در داخل ندارند و خوشبختانه از نظر دنباله سیاسی سسترون‌اند. از وزیر خارجه تا رئیس‌جمهور در پی بسیج مدنی-اجتماعی برای خود نیستند و بسر وفاق تمرکز دارند. مهم‌تر از همه اینکه فاقد نمایندگی جناحی-تخکی-سازمانی (الیتیسی-کورپوراتیسی) در درون حاکمیت‌اند، به قولی به هیچ‌جا بند نیستند و نقش خود را ایفا می‌کنند و سپس چون حباب در آسمان تاریخ سیاسی ایران محو خواهند شد. نه پزشکیان علاقه‌ای به بسیج اجتماعی و ماندگاری در قدرت دارد و نه دیگری که در کار مذاکره‌اند، از ظرفیت لازم برای این کار برخوردارند؛ برای خرم سیاست کبریت بی‌خطرند. آنان مانند کارمندانی عالی‌رتبه (و ان‌شاءالله شرافتمند) «در خدمت‌اند» و سابقه آنان نشان می‌دهد که بی‌سروصدا از خدمت مرخص خواهند شد؛ بزرگ‌ترین مزیت آنان همین است که خادم بی‌منت باشند. بی‌مدعا بیایند و بروند و کارگرد اصلی‌شان را، بدون چشمداشت سیاسی، به سرانجام برسانند؛ بنابراین این فرصت حداقل در قوه مجریه فراهم است که روایت داخلی انتقام سیاسی از مذاکرات برساخته نشود تا بلکه مذاکرات به سرانجام برسد. این به نفع کشور و مردم است؛ هیچ انتقامی نمی‌تواند آب رفته به جوی را بازآرد.

۲- فعالان سیاسی و روشنفکران در مواجهه با مذاکرات اخیر با دو رویکرد متفاوت روبه‌رو هستند. آیا ایران برای‌شان مهم‌تر است یا تسویه حساب از رقیبان داخلی؟ کینه رقبای داخلی مهمتر است یا سازندگی و صلح. قدرت‌یابی خود مهم است یا صلح و مصلحت کشور؟ آیا از آژردن زخم‌های کهنه و انتقام‌جویی‌ها احتراز کنیم تا ایران سرریزند باشد یا اینکه جغد شوم جنگ را بر آسمان ایران برآوریم؟ آیا از هم‌انکون بر طبل تحقیر کوبیم و سبب شویم که از عقل‌آزمایی برای تنش‌زدایی جلوگیری شود یا اینکه هزینه تنش‌زدایی را برای رقبای جناحی افزایش ندهیم؟ مگر همه نقد‌ها برای همین نیست که تنش‌زدایی شود؟ مگر نه اینکه می‌خواستید سر جنگ از سر کشور برطرف شود؟ مگر نه اینکه در پی سازندگی و ارتقای سرمایه‌گذاری هستید؟ اینک که فرصتی (هرچند پرتزودید) پدیدار شده است و از هر دو سو نشانه‌هایی پررزم و راز از تنش‌زدایی پدید آمده است، مسئولیت ملی و میهنی است که به تقویت این فرصت بپردازیم. ندان بر جگر بگذارد؛ گاهی هزار زخم پایبی به یک غمزه پوشیمانی می‌آزد. تقویت‌عمل را به گذار از زمان و تدبیر مردمان بسپارید؛ تغییرات ممکن است دامنه‌ای از تجدید ساختار قدرت در منطقه و تغییرات رادیکال را در پی داشته باشد، اما نباید این تغییرات را به حاکمیت و امنیت ملی تسری داد. اینک که رقبای داخلی شما «توجیه» شده‌اند و ظاهراً سنگ‌اندازی به مذاکره را متوقف کرده‌اند، شما نیز ستون خانه سیاست را تخریب نکنید و شاه قدرت را بر توسن کور نرانید. همواره شکیب ملامت بر همگان سخت است و به لجاجت در سیاست دامن می‌زند. در این هنگامه سخت از هر سخنی تیری فتنه‌انگیز و پریشان‌ساز برنیاروید. امنیت روانی را برای رقبای داخلی فراهم کنید. زمانه، زمانه جنگ‌افروزی شماری آدمکش در عرصه بین‌المللی است که در پی رزم‌زدن سرنوشت سوریه برای ایران‌اند. باید بدانیم که شرایط پیچیده است و ازاین‌رو باید سناریوهایی دور از ذهن را نیز در نظر داشته باشیم که مثلا حتی ممکن است در میانه مذاکرات، اسرائیل حمله کند و دیگران با چهره‌های صلح‌آمیز از تلافی ایران بگریزند.

۳- در عصر انفجار رسانه‌های اجتماعی، روایت‌پردازی به یک عنصر اساسی در سیاست تبدیل شده است، اینکه چگونه قصه خود را روایت می‌کنید، می‌تواند در پذیرش سیاست‌گذاری نقش‌آفرین باشد. در معرکه مذاکره با سه روایت روبه‌رویم:

یکشنبه ۲۴ فروردین ۱۴۰۴
۱۴ شوال ۱۴۴۶
۱۳ آوریل ۲۰۲۵
سال بیست‌ویکم
شماره ۵۰۸۳
۳۰ هزار تومان
۱۲ صفحه

روزنامه

در «شرق» امروز می‌خوانید: آتش بس پنهان در سوریه؟ • حسن فتحی به دلیل مشکلات، «آزازیل» را رها کرد • نگاهی به روایت «زندگی خصوصی» حمید امجد

با ارزیابی مثبت دور اول مذاکرات غیرمستقیم تهران- واشنگتن، مذاکرات هفته آینده در عمان ادامه خواهد داشت

امیدبه گفت‌وگوهای واقعی

عراقچی: هفته آینده می‌توانیم وارد دستور کار مذاکرات شویم

استیوویتکاف: مایک گفت‌وگوی بسیار مثبت و سازنده داشتیم

عراقچی و ویتکاف با حضور وزیر خارجه عمان دیدار کوتاهی داشتند

صفحه ۲

یادداشت

تولد لحظه دیپلماتیک

چرا باید به مذاکرات ایران و آمریکا خوش بین بود؟

سامان صفرزائی

مرتبط با وسایل نقلیه و اشیای شخصی بوده‌اند. ایران در این حمله حدود ۲۰۰ موشک بالستیک میان‌برد شلیک کرد؛ حدود ۱۸۰ موشک توانستند وارد حریم هوایی اسرائیل شوند، چراکه حدود ۲۰ موشک پیش از رسیدن به این کشور به وسیله سامانه‌های دفاعی آمریکا، بریتانیا و اردن رهگیری شده بودند. بخشی از موشک‌هایی که از سد دفاعی عبور کردند، به مناطق شهری اصابت کردند؛ ازجمله مدرسه‌ای در گذرا، یک رستوران و آپارتمان‌های لوکس در تل‌آویو، و حدود صد خانه در هود هسْرُون که شماری از آنها دچار آسیب‌های جدی شدند. چندین پایگاه هوایی اسرائیل نیز در سازه‌های اداری و تأسیسات نگهداری خود آسیب دیدند. این یورش موجب شد نزدیک به ۱۰ میلیون نفر به پناهگاه‌ها هدایت شدند؛ رویدادی که اگرچه تلفات اندکی در پی داشت، اما آثار روانی تیراند به جای گذاشت. حمله، پاسخی به تروم حسن نصرالله، رهبر حزب‌الله، و عباس نیلفروشان، فرمانده ارشد سپاه، عنوان شد و در زمینه‌ای وسیع‌تر از تنش، شامل حملات راکتی حزب‌الله و تخلیه گسترده مناطق مرزی اسرائیل، رخ داد.

در سوی دیگر، بی‌بی‌سی در گزارشی به تاریخ ۳ اکتبر ۲۰۲۴ به قلم دیوید کریتن، مت مورفی و پاتریک جکسون، از منظر متفاوتی به این حمله نگرینست. نواحی اصابت تأییدشده شامل پایگاه‌های هوایی نَوتیم، حسریم و تل‌نُوف، حومه مقر موساد، تأسیسات گازی در اشکلون و دالان نظامی تنساریم در غزه بود. گودالی به قطر هشت تا ۱۰ متر در نزدیکی مقر موساد پدید آمده بود که شدت ضربه را نشان می‌داد. منابع ایرانی مدعی استفاده از موشک‌های پیشرفته فتح (هایبرسونیک)، عماد و قدر بودند، اگرچه منابع اسرائیلی وجود فناوری هایبرسونیک در این عملیات را رد کردند. حمله موجب آسیب به صد خانه در هود هسْرُون و تخریب جدی یک مدرسه در گذرا شد. ارتش اسرائیل نیز هرچند آسیب‌هایی به پایگاه‌های هوایی را تأیید کرد، اما اعلام کرد که توان عملیاتی همچنان حفظ شده است. یک فلسطینی بر اثر ریزش آوار کشته شد و دو اسرائیلی نیز جراحات سطحی برداشتند. سامانه‌های دفاعی پیکان ۲، پیکان ۳ و فلاخن داوود فعال شدند و رهگیری‌هایی نیز از نواحی آمریکایی و مواضع اردنی شلیک شد. ارتش اسرائیل از انتشار جزئیات رهگیری‌ها خودداری کرد تا ایران بتواند به اطلاعات راهبردی دست یابد. گزارش‌ها حاکی از آن است که دستور این حمله مستقیماً از سوی آیت‌الله علی خامنه‌ای صادر شده و به‌عنوان اقدام مشروع در پاسخ به ترور اسماعیل هنیه، حسن نصرالله و عباس نیلفروشان تلقی شده است.

همچنین، «تایمز آو اسرائیل» در گزارشی که از سوی رسانه خواهر عبری‌زبان خود «زمان اسرائیل» و با ترجمه تال اسلایندر در تاریخ ۶ اکتبر منتشر شد، اطلاعات بیشتری از حجم موشک‌ها و پوشش‌های دفاعی ارائه داد. براساس این تحلیل، ایران حدود ۲۰۰ موشک بالستیک شلیک کرد که تنها حدود ۲۰ موشک به وسیله سامانه‌های آمریکایی، بریتانیایی و اردنی پیش از ورود به حریم هوایی اسرائیل رهگیری شدند. در داخل اسرائیل، سامانه‌های دفاعی موفق به رهگیری حدود ۸۰ درصد از موشک‌های ورودی شدند؛ درصدی که به مراتب کمتر از نرخ موفقیت ۹۹درصدی حمله ماه آوریل بود. موشک‌هایی مانند فتح (با سرعتی بیش از پنج‌ماخ و توان مانور در حین پرواز) و خیرشکن (با سرعتی میان دو تا سه‌ماخ و مجهز به سطوح هدایت‌پذیر) در این عملیات به کار

عصر چریک‌ها: گفت‌وگوی احمد غلامی با علیرضارئیس‌دانا

پیامد ترور یک نفوذی

صفحه ۶

برگزیده‌ها

«شرق» در گفت‌وگو با متخصصان، تبعات خاموشی‌های گسترده بر مراکز تشخیصی درمان را بررسی کرد

قطع جریان درمان

«شرق» در گفت‌وگو با متخصصان سلامت روان، وضعیت نگران‌کننده بافلاقتن آمار خودکشی‌ها را بررسی می‌کند

اضطرار مرگ‌های خودخواسته

«شرق» از مهم‌ترین موانع جذب سرمایه در بخش تولید و صنعت گزارش می‌دهد

سراب سرمایه‌گذاری

مدیرعامل صندوق بازنشستگی کشوری خبر داد:

افزایش وام بازنشستگان کشوری به ۵۰ میلیون تومان

مورد عجیب خداداد عزیزی درباره جو مسموم موجود در ورزشگاه‌ها

انتقاد از فحاشی با فحاشی و تهدید!

یادداشت

ایران؛ بهشت انشعابات غیرمجاز

ناصرذاکری

کارشناس اقتصادی

وقتی از انشعاب غیرمجاز سخن به میان می‌آید، بالطبع مواردی از نوع استفاده غیرمجاز از شبکه‌های آب و برق بدون پرداخت قیمت خدمات به ذهن مخاطب خطور می‌کند. اما ظاهراً برای این مفهوم باید تعریفی بسیار گسترده‌تر را انتخاب کرد تا طیف وسیعی از «برداشت‌های ناموجه را حتی اگر ظاهری هر انشعاب با طسی مراحل قانونی تعیین می‌شود. کلاماً قانونی پیدا کرده باشند، شامل شود. موارد فراوانی از این برداشت‌های ناموجه را در شرایط امروز اقتصاد ملی می‌توان برشمرد که در زیر به بیان چند مورد می‌پردازم:

۱. سیستم توزیع بودجه سالانه کشور بین بخش‌های مختلف اقتصاد و سازمان‌های دولتی متولی این‌بخش‌ها را می‌توان به شبکه‌ای از انشعابات تشبیه کرد که قطر هر انشعاب با طسی مراحل قانونی تعیین می‌شود. حال شرایطی را در نظر بگیرید که اشخاص قدرتمند، با نفوذ در سلسله‌مراتب تصمیم‌سازی کشور و با ارائه توجیهاتی با ظاهر زیبا، بخشی از این منابع محدود را به نفع خود از شبکه خارج می‌کنند. در نتیجه می‌بینیم مثلا سهم فلان مؤسسه غیردولتی از منابع بودجه‌ای رقیمی بالاتر از سهم فلان سازمان مهم دولتی است!

جناب آقای حسنی

نماینده‌محترم

توزیع نشریات استان البرز ضایعه درگذشت مادر گرامی‌تان را تسلیت عرض می‌کنم. از خداوند سبحان برای آن مرحومه غفران و برای شما و سایر بازماندگان صبر آرزومندم.

غلامحسین جلالی‌فرد

ایامه‌در صفحه ۴

ایامه‌در صفحه ۴